

ПРОФЕСИОНАЛНА ГИМНАЗИЯ ПО РЕСТОРАНТЪОРСТВО, ТЪРГОВИЯ И ОБСЛУЖВАНЕ - ПЛЕВЕН

5800 Плевен, ул. Цар Самуил №2 ;
тел./факс 064 / 827235, тел. 064 / 827195;
e-mail: info-1500149@edu.mon.bg, www.pgrto.com

УТВЪРЖДАВАМ:

ИВЕЛИНА ГЕНОВА

ДИРЕКТОР НА ПГРТО – ПЛЕВЕН

ПРАВИЛНИК

ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА БЕЗОПАСНИ УСЛОВИЯ ЗА ОБУЧЕНИЕ, ВЪЗПИТАНИЕ И ТРУД

УЧЕБНА 2025/2026 ГОДИНА

ПРИЕТ НА ПЕДАГОГИЧЕСКИ СЪВЕТ С ПРОТОКОЛ №14/12.09.2025 г.

ГЛАВА ПЪРВА

ОБЩИ ИЗИСКВАНИЯ

1. ОБСЕГ И РЕД ЗА ПРИЛАГАНЕ НА ПРАВИЛНИКА

1. Настоящият правилник регламентира здравословните и безопасни условия на възпитание, обучение и труд в училище и е в съответствие с разпоредбите на Кодекса на труда, Закона за здравословни и безопасни условия на труд, чл.5, ал. 1 от Инструкцията на МОН от 05.07.1996 г. за изискванията за безопасни условия на възпитание, обучение и труд в системата на народната просвета и относимите правила и указания по прилагане на изискванията за безопасни условия на възпитание, обучение и труд в системата на училищното образование и инструктажите по безопасност, хигиена на труда и противопожарна охрана, съответстващи на дейността на училището.

2. Правилникът се отнася за всички участници в учебно-възпитателния процес и в трудовата дейност и урежда техните права и задължения по осигуряване и контролиране на безопасните условия на възпитание, обучение и труд.

3. Освен изискванията на настоящия правилник, да се спазват и установените в Република България отраслови и ведомствени правила и норми за безопасни условия на труд, съответстващи на дейността му.

4. Правилникът има за цел да определи основните изисквания, които трябва да се спазват при провеждане на обучението, за да се предотвратят евентуални трудови злополуки и заболявания на учениците, получени в процеса на теоретични знания, учебна и производствена практика, извънучилищна дейност и други или като следствие от тях. Той е разработен съобразно специфичните особености на обучението на учениците и ученическия /умствен и физически/ труд.

5. Познаването и точното спазване на изискванията на настоящия правилник е задължително за учениците, педагогическите специалисти и непедagogически персонал. Забранено е изпълнението на заповеди и на указания, които противоречат на правилника.

6. Директорът организира запознаването на учениците, педагогическия персонал и родителите с правилника.

7. Правилникът се актуализира преди въвеждане на нови машини, съоръжения и технологии, материали и вещества, при разкриване на нови работни места и дейности, специалности и професии, при изменение на правилата, нормите, изискванията и нормите.

8. Организирането и главна отговорност по изпълнение и контролиране на мероприятията по безопасността на труда и спазване на настоящия правилник се възлага на директора, заместник-директора по учебно-производствената дейност, учителите, учителите-ръководители на учебната и производствената практика.

9. Виновните за нарушението на този правилник и невзелите мерки за неговото изпълнение подлежат на административно наказание, съгласно действащите разпоредби.

II. ПРАВА, ЗАДЪЛЖЕНИЯ И ОТГОВОРНОСТИ НА ДЪЛЖНОСТНИТЕ ЛИЦА И УЧАЩИТЕ СЕ ЗА БЕЗОПАСНИ И ЗДРАВΟΣЛОВНИ УСЛОВИЯ НА ТРУД

Права, задължения и отговорности на длъжностните лица.

10. **Директорът** на училището осъществява взаимодействие и координация с органите на Министерството на труда и социалната политика, Министерството на здравеопазването, Министерството на вътрешните работи, Министерството на околната среда и водите, отрасловите министерства и ведомства и местните органи на държавната власт в дейността си по осигуряване на безопасни условия на възпитание, обучение и труд.

11. **Директорът** на училището незабавно уведомява РУО, Областната инспекция по труда, органите на МВР, Прокуратурата и Гражданска защита в случаите на тежки или със смъртен изход злополуки и аварии.

12. **Директорът** организира регистрирането, отчитането и анализирането на всяка трудова злополука, настъпила в процеса на практическото или производствено обучение и предприема съответните мерки.

13. **Директорът** контролира спазването на изискванията по осигуряване на безопасни условия на възпитание, обучение и труд и отговаря за тяхното изпълнение.

14. **Директорът** носи отговорност пред контролните органи по охрана на труда за несвоевременно и неправилно провеждане на инструктажа по безопасността и хигиената на труда и противопожарната охрана.

15. **Директорът** има право да налага административни и дисциплинарни наказания на служители, учители и ученици, неосигуряващи спазването им или неспазващи правилата по безопасността, хигиената на труда и противопожарната охрана.

16. **Директорът** или **заместник-директорът по учебно-производствената дейност** ежегодно да докладват на Педагогически съвети за състоянието по безопасността на труда при провеждане на обучението, за броя на трудовите злополуки, причините за тях и предприетите мерки за отстраняването им.

17. **Директорът** на училището е длъжен да осигури;

- Прилагането и спазването на настоящия правилник
- Необходимите средства за въвеждане на различни санитарно-технически и други съоръжения и своевременното съставяне на годишния план за мероприятията по охрана на труда.

18. **Заместник-директорът по учебно-производствената дейност** е длъжен:

/1/ Да осигурява работа на учениците с напълно обезопасени машини и съоръжения и да съдейства и контролира редовното провеждане на инструктажите по безопасност, хигиена на труда и противопожарната охрана и обучението за правилата на безопасна работа.

/2/ Да осъществява постоянен контрол в учебните кабинети и работилници, във връзка със санитарно-хигиенното им състояние, отопление, осветление и други. При забелязване на груби нарушения да докладва на Директора на училището за незабавно вземане на мерки.

/3/ Да изисква от учителите по практика да поставят на всички работни места инструктажи по безопасността на труда и противопожарна охрана.

/4/ Да спира работата на машини и съоръжения, когато има непосредствена опасност за живота и здравето на учениците.

/5/ През време на практическото и производственото обучение да не допуска възлагането на несвойствени за учениците дейности.

/6/ Да води актова книга и да организира обсъждането на отчетите и анализите на трудовите злополуки и професионални заболявания.

19.Учителите по практическо обучение при провеждане на часовете в учебните работилници и базовите предприятия са длъжни:

/1/ Да извършват необходимия начален и периодичен инструктаж, да обучават учениците на правилата за безопасна работа при провеждане на учебната практика, както и да ги инструктират при смяна на работното място.

/2/ Да вписват проведения с учениците инструктаж и обучение по безопасността на труда в Книгата за инструктажи.

/3/ Да знаят всеки момент местопребиваването на всеки ученик от поверената им група.

/4/ Да упражняват контрол и взискателност спрямо учениците за спазване на правилата по безопасност на труда и използването на специално работно облекло при провеждане на професионалното обучение. При системни нарушения по безопасността на труда да отстраняват учениците от работа и ги предлагат на педагогически съвет за наказания.

/5/ Да не допускат до работа ученици, които са без работно облекло. За неизпълнение на настоящето правило учителите носят отговорност.

/6/ Преди започване на работа внимателно да проверят изправността на машините и съоръженията, с които ще се работи.

/7/ През време на провеждащата практика да следят работата на машините и съоръженията и при забелязване на най-малките неизправности незабавно да ги изключват от работа.

/8/ Да наблюдават системно работата на учениците със съответните машини и съоръжения и в случай на нарушаване на правилата за безопасна работа незабавно да предприемат съответните мерки.

/9/ Строго да изискват от учениците съблюдаването на установените правила и норми за даденото производство или дейност, съобразно правилниците по безопасността на труда.

/10/ При злополука да вземат спешно необходимите мерки за оказване на необходимата медицинска помощ и да съобщават на директора.

/11/ **Учителите, които водят учениците на учебна и производствена практика в базови обекти:**

а/ Да изискват от отговорниците по безопасността на труда към базовия обект подробно да разясняват на учениците специфичните технически и технологични условия на съответното производство и най-правилния начин на безопасна работа.

б/ да контролира спазването на утвърдените с учебните планове и програми на МОН дейности и начини на труд на учениците по време на провеждане на производствената практика

в/ да следят спазването на работния ден според учебните планове и програми на МОН

20. Забранено е за всички учители и служители тютюнопушенето в училищната сграда, учебните работилници и в базовите обекти, както и прилежащите им терени и тротоари; на

площадките за игра; на места, на които са организирани мероприятия за деца и ученици; на спортните обекти, летните кина и театри – по време на спортни и културни прояви.

21. Права, задължения и отговорности на учениците.

Учениците по време на професионално си обучение са длъжни:

1. Да изслушват внимателно инструктажа и всички форми на обучението по безопасността и хигиената на труда, които се провеждат от учителите, инструкторите и наставниците.
2. Да се разписват в Книгите за инструктаж в училището, учебните работилници, в базовите обекти, с което удостоверяват, че са им известни правилата за безопасност на труда и се задължават най-стриктно да ги спазват.
3. Строго да спазват разпоредбите по безопасността и хигиената на труда и правилници за вътрешния ред в училището, работилниците и базовите обекти, като изпълняват стриктно дадените им указания в това направление и поддържат образец ред и чистота.
4. Строго да спазват установеното време за учебна и производствена практика.
5. Да спазват стриктно установеното работно облекло.
6. Да познават устройствата и принципите на действие на машините, съоръженията, инсталациите, приборите, механизмите, с които ще работят и инструкциите за безопасна работа с тях.
7. Преди започване на работа да огледат внимателно работното си място и при забелязване на най-малки неизправности, веднага да уведомят преподавателя.
8. По време на работа да спазват строго технологичните изисквания и операции.
9. Да пазят и поддържат с необходимата хигиена инвентара и съоръженията, с които работят.
10. При злополука своевременно да съобщават на учителите си, за да се вземат бързи мерки за спасяване здравето и живота на пострадалия.

22. На учениците строго е забранено:

1. Самоволно да напускат или сменят работното си място.
2. Самоволно да извършват поправки на ел. уреди, инструменти, ел. инсталации, работни машини, съоръжения, приспособления, мебели и др.
3. Да напускат работните помещения с работно облекло.
4. Тютюнопушенето в училищната сграда, учебните работилници и в базовите обекти, както и прилежащите им терени и тротоари; на площадките за игра; на места, на които са организирани мероприятия за деца и ученици; на спортните обекти, летните кина и театри – по време на спортни и културни прояви.
5. Явяването на учениците за учебни занятия и практики в нетрезво състояние.

ГЛАВА ВТОРА

УСЛОВИЯ, ИЗИСКВАНИЯ И ПРАВИЛА ЗА БЕЗОПАСНО ПРОВЕЖДАНЕ НА ОБУЧЕНИЕТО И ТРУДОВАТА ДЕЙНОСТ

I. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

23. Професионалното обучение се провежда в учебни кабинети, работилници, производствени цехове, предприятия, заведения за хранене, отговарящи на санитарно-хигиенните изисквания при пълно обезопасяване на машините, съоръженията и работните места.

24. Забранено е влизането на ученици в учебните работилници и кабинети в неучебно време без знанието на учителите.

25. В междучасията учениците трябва да напускат учебните помещения. Да не се оставят ученици без учители в тези помещения.

26. Не се допуска провеждане на учебна и производствена практика с учениците, извън предвиденото време в учебната програма - в неучебни, празнични и почивни дни, през нощта от 22.00 до 6.00 часа, както и полагането на извънреден труд.

27. Не се допускат ученици по време на производствено обучение до самостоятелна работа, без наблюдението на учител, майстор или работник-специалист.

28. Всички учебно-технически средства трябва да се използват съобразно изискванията по безопасността и хигиената на труда.

29. В часовете физическа култура и спорт, физика, информатика, информационни технологии и учебна практика да се спазват указанията на учителите, свързани с безопасната работа за всяка методична единица.

30. Забранява се в учебните кабинети и работилници хвърлянето на твърди предмети, което би довело до счупване на стъкла и нараняване.

31. В сградата на училището да се влиза без блъскане, като се спазва правилника за дейността на училището.

32. През зимните дни да се организира редовно почистване на външните стълби и училищния двор, за да не се образуват пързалки.

33. При идване в училище и отиване да се спазват правилата за движение по пътищата.

РАЗДЕЛ II.

ИЗИСКВАНИЯ КЪМ МАШИНИ И СЪОРЪЖЕНИЯ ЗА БЕЗОПАСНА РАБОТА

Механично обезопасяване на машините, съоръженията и работните места.

34. Машините, съоръженията и работните места в учебните кабинети и работилници трябва да бъдат напълно обезопасени, съгласно изискванията на действащите правилници и нормативни документи.

35. При наличието на необезопасени и достъпни за случайно докосване движещи се части и работни елементи, ръководството е длъжно да вземе допълнителни мерки за предотвратяване възможността за травматично или здравно увреждане на учениците.

36. Всички стълбища, проходи, площадки, канали, шахти и др. подобни да са добре осветени и оградени с предпазни парапети или покрити с капаци или скари.

37. За всяка машина трябва да има окачена на видно място инструкция за безопасна работа. Когато машините са еднотипни и в общо помещение, инструкцията може да е обща и окачена на видно място.

38. В учебните работилници на видно място трябва да бъдат поставени вътрешни правила за организация и провеждане на практическо обучение с конкретните права и задължения на учениците и учителите по практика.

39. Преглеждането, почистването и смазването на машините трябва да става само след изключване на двигателя и тяхното окончателно спиране, като се вземат мерки против самопускане или погрешно пускане от друго лице.

Електрообзавеждане и електробезопасност

40. Използваното електрическо обзавеждане /машини, трансформатори, апарати, проводници, кабели и др./ да съответстват на изискванията на БДС и отрасловите технически норми.

41. Тоководещите части на електрическите машини и инсталации, намиращи се на достъпна височина, трябва да бъдат сигурно изолирани или оградени.

42. Електрическото обзавеждане и металните конструкции, носещи електрообзавеждането, да са заземени /занулени/. Експлоатацията на незаземено /незанулено/ електрическо обзавеждане е абсолютно забранено.

43. Контролно лабораторно изпитване на заземлението /зануляването/ на електрическото обзавеждане и измерване на товарите и стойността на напрежението в отделните точки на електрическата инсталация да се извършва от измервателна електролаборатория един път на 5 години - чл.261, ал.1, т.7 и ал.4 от Наредба 16-116 от 8.02.2008 год.

44. Състоянието на изолацията и сигурността на електрообезопасяването трябва да се проверяват най-малко два пъти в годината от комисия, назначена от директора

45. Преди да се подаде напрежение на даден електроконсуматор учителят специалист е длъжен да направи обстойна проверка, за да се убеди, че той е технически изправен. При забелязване на неизправности в машините и съоръженията, същите незабавно да се изключват.

46. При повреда на ел. машини и съоръжения, ел инсталации и контакти да се уведомява ръководството на училището и се търси работникът по поддръжка за отстраняване на повредата.

47. Всички ел. табла трябва да бъдат заключени.

48. Почистването и ремонтът на електрообзавеждането и осветителните тела да се извършва само при изключено напрежение на прекъсвачите или ел. таблото и поставени табели със съответния текст.

49. Обслужването, поддържането и текущият ремонт на ел. обзавеждането да се извършва от правоспособни технически лица, познаващи добре правилата за техническа безопасност.

50. След приключване на работа с ел. машини и съоръжения да се изключват от електрическата мрежа от учителите и служителите, а след завършване на работния ден да се извърши обща проверка на ел.захранването и на основание чл. 9, ал.2, т.4 от Наредба № 8121з-647/01.10.2014 год. да изключват захранването на ел.вериги с изключение това, предвидено за захранване на консуматори с непрекъснат режим на работа и се удостоверява в дневник по образец - Приложение 3 към чл.12, ал.1 от наредбата.

РАЗДЕЛ II.

ХИГИЕННИ И ЗДРАВΟΣЛОВНИ ИЗИСКВАНИЯ В УЧЕБНИТЕ КАБИНЕТИ И РАБОТИЛНИЦИ

A. ОБЩИ ИЗИСКВАНИЯ

51. Да се извършва щателен преглед на училището след основен ремонт от

специална комисия, назначена със заповед на директора в началото на учебната година в състав: директор, зам.-директори, обслужващото медицинско лице, учители. След преглед да се съставя протокол.

52. Учебните кабинети и работилници трябва да се поддържат в образцов ред. Учебните кабинети и работилници да се почистват редовно. Почистването да бъде влажно с последваща дезинфекция. Прахът от работните маси, столове и пода да се почиства редовно преди или след работа или периодично по време на работа.

53. Помещенията да бъдат чисти. Дезинфекцията да се извършва съгласно указанията на санитарните органи.

Б.МИКРОКЛИМАТ

54. Учебните кабинети и работилници да бъдат с осигурено отопление, съгласно санитарните норми.

1. При седяща работа в класните стаи и кабинети -18-20 градуса С.
2. В работилници - 16-18 градуса С.
3. Физкултурен салон - 17-18 градуса С.
4. Библиотека - 20 градуса С.

55. Отоплителните прибори - радиатори, калорифери, газови печки и други да бъдат разположени на достъпни места и редовно да се почистват от прах и други замърсявания.

56. Да се поддържа постоянна температура в работните помещения с помощта на отоплителни тела, които трябва да не влошават микроклимата на помещението, да имат приспособления за регулация и да са пожаробезопасни.

57. При локално отопление да се употребяват само стандартни отоплителни уреди.

58. Относителната влажност в учебните помещения да е 40-60 %.

59. Движението на въздуха в училищните кабинети и работилници не бива да превишава $V= 0.20 - 0.30$ м/сек.

60. В работните помещения да бъде осигурена механична вентилация.

61. В учебните кабинети и работилници да се осигури проветряване чрез механично отваряне на прозорците.

62. В междучасията и през почивките трябва да се осигурява няколкократно обмяна на въздуха в учебните помещения.

В. ОСВЕТЛЕНИЕ

63. Във всички помещения трябва да се вземат мерки за максимално използване на естественото осветление.Отношението на стъклената площ на прозорците към площта на пода на помещението да бъде 1:4, за да се осигури нормално естествено осветление.

64. С изкуствено осветление да се осигурява:

- а/ създаване на работното място с достатъчна осветеност на работната повърхност.
- б/ светлинният поток на тази повърхност да бъде разпределена равномерно.
- в/ източниците на светлина да не оказват ослепяващо действие.

65. Да се спазват нормите за изкуствено осветление: луминисцентно осветление обикновени лампи.

	луминисцентно осветление	обикновени лампи
Класни стаи, кабинет	300-400 лукса	150-200 лукса
Работилници	300-400 лукса	200 лукс

Физкултурен салон	300	лукса	150	лукса
Библиотека	300-400	лукса	200	лукса

66. Не се допуска работа само с локално осветление, тъй като то предявява големи изисквания към адаптация на зрителния анализатор.

Г. ШУМ И ВИБРАЦИИ

67. Машините и съоръженията източници на шум да се изолират с конуси, заглушителни амортизатори и други.

68. Да се спазват санитарните норми за производствен шум и вибрации.

- за работните места, на които се работи със силно умствено съсредоточаване - 45 децибела

- за работните места в производствени помещения - 85 децибела

- за помещения без собствени източници на вибрации - допустима виброскорост 0.022 см.

- за работни места в производствени условия - 0.22 см.

Д. ФИЗИЧЕСКО НАТОВАРВАНЕ И САНИТАРНО-БИТОВО ОСИГУРЯВАНЕ, ВОДОСНАБДЯВАНЕ И КАНАЛИЗАЦИЯ

1. Физическо натоварване

69. Забранено е увеличаване продължителността на учебния час и съкращаване на почивките, което води до преумора, намаляване на вниманието на учениците и увеличаване опасността от злополуки.

70. Практическите занятия се провеждат в дните и часовете, предвидени в седмичното разписание и по график.

71. Учителите по практическо обучение да осигуряват почивките по време на практическите занятия, съобразно седмично разписание и график за провеждане на производствена практика.

72. Забранено е пренасянето, придвижването и вдигането на тежести от учениците през време на производственото обучение.

2. Санитарно-битово осигуряване. Водоснабдяване и канализация.

73. Пред всяка работилница да се устройват битови помещения - гардероби. Същите да се почистват и дезинфекцират редовно.

74. Към физкултурния салон да са обособени съблекални за момичета и момчета.

75. Училищната сграда и учебните работилници трябва да бъдат осигурени с вода в достатъчно количество:

а/ за питейни и санитарно-хигиенни нужди

б/ за производствени нужди

в/ за гасене на пожар

Същите да бъдат канализирани.

76. Тоалетните да бъдат разделени за мъже и жени и да имат преддверие, в което да са предвидени мивки.

РАЗДЕЛ III. ПРОТИВОПОЖАРНА ОХРАНА

1. Противопожарни изисквания към помещенията за учебно-възпитателна дейност.

77. В територията и помещенията на училището да се поддържа чистота. Всички големи отпадъци и смет да се изнасят своевременно.

78. В сградата на училището и учебните работилници да се осигурява минимум от противопожарното оборудване. То да бъде изправно, почистено и поставено на места, достъпни в случаи на пожар.

79. Към всички сгради и съоръжения по всяко време да бъде осигурен свободен достъп. Пътищата, проходите и входовете към сградите, съоръженията, водоизточниците трябва да са винаги в изправност, свободни от всякакви материали, а зимата и почистени от сняг.

80. Вратите, определени за евакуация, трябва да се отварят по направление навън и да бъдат винаги свободни с оглед веднага да бъдат отворени отвътре.

81. Стълбищните клетки, коридорите, изходите, мазите да бъдат винаги свободни от всякакви материали и съоръжения, които могат да окажат даже и най-малки препятствия по пътя на евентуална евакуация.

82. В класните стаи чиновите, масите, столовете също трябва да са разположени така, че изходите да бъдат свободни.

2. Противопожарни изисквания към учебните работилници и кабинети

83. Във всяка учебна работилница трябва да бъде изработен Правилник по противопожарна охрана. Всички ученици трябва да знаят разположението на противопожарните съоръжения и използването им при гасене на пожар.

84. За отопление да се използват само стандартни, отговарящи на изискванията за пожаробезопасност отоплителни съоръжения и след извършване на инструктаж на съответните отговорници срещу подпис.

85. Ежедневно да се прави проверка за изправността на ел. инсталациите и съоръженията. Да не се допускат електрически искри, къси съединения и претоварване на ел. мрежата с допълнителни консуматори, освен предвидените по проект.

86. Забранява се ремонтът и подсилването на електрическите предпазители.

87. След приключване на работния ден да се изключва ел. захранването в учебните помещения, работилници и етажни табла.

88. Веществата, които са склонни към samozапалване да се съхраняват отделно в подходящ съд, опаковка и при специални условия.

89. Да не се мият съдове, маси, паркет и други с леснозапалими и горими течности /бензин, нафта, всички видове разреждатели/.

90. Учениците да се занимават и работят в учебните работилници само в присъствието и под ръководството на съответните учители.

3. Противопожарни изисквания при провеждане на масови извънкласни мероприятия

91. Забранено е провеждането на масови и извънкласни мероприятия в сгради, неотговарящи на всички изисквания за пожаробезопасност.

92. Помещенията, в които се провеждат масови мероприятия, трябва да имат най-малко два изхода навън. Същите да бъдат осигурени с необходимите средства за гасене

/вода, сандък с пясък, лопати, платно, пожарогасители/.

93. Забранено е презапълването на помещенията.

94. През време на провеждане на масовото мероприятие при учениците неотлъчно да присъства дежурен учител, инструктиран за правилата на противопожарната охрана и правилата за евакуация на учениците в случай на пожар.

95. При провеждане на масови извънкласни мероприятия е забранено:

а/ провеждането на светлинни ефекти с използване на химически и други-вещества, които могат да причинят пожар.

б/ да се гаси напълно светлината в помещението.

в/ да се пали бенгалски огън и стеаринови свещи.

96. В помещения, заети от ученици и в близост до тях е забранено палене на огън и ползването на открити огнеизточници.

97. Във всяко помещение, където има настанени ученици, трябва да има разработен и поставен на видно място план за евакуация на учениците в случай на пожар, съгласуван с органите на Пожарна безопасност и защита на населението.

98. Абсолютно се забранява подгриване на леснозапалими течности и материали на открит огън.

РАЗДЕЛ IV.

РАБОТНО ОБЛЕКЛО И ЛИЧНИ ПРЕДПАЗНИ СРЕДСТВА

99. Учениците да спазват стриктно установеното работно облекло.

100. За практическите занятия по готварство и хлебопроизводство и сладкарство да бъдат с бели манти/работни костюми, предни предпазни престилки, бонета или кърпи, удобни обувки, работни кърпи, предпазващи от изгаряне и замърсяване.

101. За практическите занятия по сервиране и барманство учениците да бъдат с тъмни панталони или поли, бели блузи и ризи и тъмни удобни обувки.

102. За учебната практика учениците да бъдат винаги чисти и спретнати.

РАЗДЕЛ V.

ПРАВИЛА ЗА БЕЗОПАСНА РАБОТА В УЧЕБНИТЕ КАБИНЕТИ, РАБОТИЛНИЦИ С МАШИНИ, СЪОРЪЖЕНИЯ, ИНСТРУМЕНТИ.

Безопасна работа в учебните кабинети

A. ОБЩИ ИЗИСКВАНИЯ

103. Да са обезопасени електрическите инсталации.

104. Да са укрепени осветителните тела.

105. Внимателно да се отварят прозорците и вратите. Стъклата и рамките на прозорците да са добре укрепени, за да се избегне падането им и злополуки.

106. Подовите настилки до се почистват и дезинфекцират редовно и се следи за изправността им.

107. Да се извършва редовно проветряване на класните стаи.

108. За избягването на въздушно течение и загуби на топлинна енергия да се уплътняват прозорците и вратите.

Б. КАБИНЕТ ПО ХИМИЯ И ТЕХНОХИМИЧЕН КОНТРОЛ

109. В кабинетите да се работи като се спазват правилата за работа с пожаровзривоопасни и разяждащи вещества.

110. Преди започване на лабораторните упражнения учениците да се инструктират за безопасно провеждане на опитите, като се обръща внимание на опасните моменти.

111. Забранява се на учениците:

а /да опитват на вкус веществата

б/ да използват реактиви без обозначение

в/ да насочват отвора на епруветките към околните или към себе си

г/ да изнасят реактиви от кабинета.

112. Манипулациите, свързани с отделяне на токсични вещества, да се извършват в кабинетите при включен вентилатор.

113. Да се избягва разливането и разсипването на реактиви по работните места.

114. Забранява се пренасянето и разливането на силно разяждащи течности от учениците.

115. Отровните вещества да се съхраняват в специален шкаф, заключен с обозначението „отрова”.

116. Мирисането на веществата да става по установения начин /отстраняване на парите с ръка и вдишване с непълни гърди/.

117. Горящите вещества /бензин, етер, терпентин/ не трябва да се гасят с вода.

118. В кабинетите трябва да има пожарогасителни средства /вода, пясък, азбестово одеало и др., аптечка/.

В. КАБИНЕТ ПО ФИЗИКА

119. Експлоатацията на подвижни електро консуматори с напрежение над 30 V, които не са с двойна изолация на корпуса, се допуска само ако се захранват чрез контакти и щепсели тип „шоко” или са осигурени против допирно напрежение с помощта на автоматично изключващо устройство.

120. Преди да се подаде напрежение на даден електро консуматор, учителят-физик е длъжен да провери техническата изправност.

Г. МЕСТА ЗА ЗАНИМАНИЕ ПО ФИЗИЧЕСКА КУЛТУРА И СПОРТ

ФИЗКУЛТУРЕН САЛОН

121. Всички спортни уреди да бъдат здраво и неподвижно закрепени

122. Да не се допуска игра на уреди, които са физически износени и крият опасност от нараняване.

123. Да се поддържа в изправност закрепването на споматагелните части /винтове, обтегачи, възли, точки и др. /

124. Да се играе винаги с гимнастически постелки, които да намалят удара при отскоци от уреди или от евентуални падания

125. Да се поддържа ред и последователност при изпълнението на упражнения, които са свързани с повишена динамика, равновесие, статични трептения и други и крият опасност от сблъсквания, падания при разсейване на вниманието, уплаха.

126. Учителят трябва да оказва помощ при изпълнението на трудни елементи от упражненията и да осигурява пазене в случай на несполучливи опити /при прескоци, отскоци/.

127. Абсолютно необходимо е да се следи за физическото и психическото състояние на учениците и при наличие на отклонения от нормалното, да не се изисква изпълнение на трудните елементи.

ФИЗКУЛТУРНА ПЛОЩАДКА

128. Физкултурната площадка трябва да бъде постлана с асфалт или сгурия.

129. Баскетболните табла, хандбалните врати, волейболните колони и други трябва да бъдат закрепени здраво или стабилизирани с тежести.

Основни правила за безопасна работа с машини и съоръжения в учебните работилници.

130. Преди пускане на машина в движение да се проверява изправността чрез:

/а/външен механически преглед

/б/технически оглед на предпазителите, пусковата апаратура, зануляването или заземяването и други. При установяване на неизправности, машината да не се пуска в действие докато не се въведе в пълна техническа изправност.

131. Забранява се свалянето на предпазителите или огражденията по време на работа на машината.

132. Забранява се пускането и работа с машини и съоръжения с неизправни предпазители и ограждения.

133. Забранява се смазването и ремонтирането на машината през време на движение и работа.

134. Забранява се пипането на движещи се части на машините и съоръженията, облягането и седането върху тях.

135. Забранява се допирането до въртящи режещи инструменти. Същите да бъдат сигурно обезопасени. Работниците и учениците, обслужващи машините и съоръженията да бъдат винаги със закопчани дрехи и ръкави, с прибрани коси с бонета, кепета, кърпи. Забранява се събличането и обличането при машините и съоръженията.

136. Забранено е поставянето по машините и съоръженията на инвентар, парцали, дрехи и други предмети.

137. Забранява се носенето на гривни, пръстени, гердани и други накити през време на работа.

138. Забранява се складирането в работните помещения на спомагателни материали и готова продукция, които затрудняват движението и правилното обслужване на машините и съоръженията

139. Забранено е влизането в работилниците и работните помещения на ученици, свободни от работа и на външни лица.

140. При забелязване на неизправност или неестествен шум, мирис на изгоряла изолация и други машините и съоръженията веднага да се спират и се съобщи на учителя

141. За всяка машина и съоръжение да има Инструкция за безопасна работа.
/Приложения /

142. За осигуряване на безопасна работа машините да бъдат правилно разположени и закрепени, да бъдат винаги в изправно състояние и обезопасени с необходимите предпазни ограждения.

143. Забранява се прибавянето на продукти, както и пипането на продуктите с ръце в момента, когато се обработват в машината.

144. Забранено е използването на машините за изпълнение на операции непоказани в Инструкцията.

145. Забранява се работа с незаземени и незанулени машини и съоръжения.

Правила за безопасна работа на учениците в училищната компютърна мрежа и в Интернет.

А. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

146. Тези правила уреждат основните принципи на училищната политика, правомощията на училищното ръководство, педагогическия персонал и системния администратор, както и правата и задълженията на учениците и правата на родителите, свързани с работата на учениците в училищната компютърна мрежа и в интернет, наричани по-нататък за краткост ”мрежата”.

147. Политиката на училището за работа в Интернет има за цел да осигури и организира използването на образователния потенциал, както на училищната мрежа, така и на глобалната мрежа, в съчетание със система от мерки за сигурност и безопасност на учениците.

148. Правилата се прилагат за учениците, имащи достъп до училищната компютърна мрежа и Интернет.

149. Основните принципи на училищната политика за работа в училищната мрежа и Интернет са:

а/ равен достъп на всички ученици, за които е предвидено задължително учебно съдържание по учебните програми.

б/ защита на учениците от вредно или незаконно съдържание и информация, като – порнография, проповядване на насилие и тероризъм, етническа и религиозна нетолерантност, търговия с наркотици, хазарт и др.

в/ зачитане и защита на личната неприкосновеност

г/ подготовка и контрол на учениците за компетентно и отговорно поведение.

д/ сътрудничество между училището и родителите

150. Училищната компютърна мрежа и Интернет се използват от учениците само за образователни цели.

151. Правилата за безопасна работа в Интернет, които учениците са задължени да спазват, се поставят на видно място във всеки компютърен кабинет.

Б. ПРАВОМОЩИЯ НА ДИРЕКТОРА НА УЧИЛИЩЕТО

152./1/ Директорът е длъжен да:

1. Организира и контролира цялостната дейност по изпълнението на тези правила.
2. Осигурява и насърчава равния достъп на учениците, за които е предвидено задължително учебно съдържание по учебните програми до училищната мрежа и Интернет.
3. Създава възможности за обогатяване и разширяване на образователния процес чрез училищната мрежа и Интернет.
4. Организира и контролира прилагането на мерки, включително и съвместно с интернет доставчика, ограничаващи достъпа на учениците до вредно или незаконно съдържание в Интернет в съответствие с действащото законодателство в Република България.

5. Предварително одобрява материалите за публикуване в училищната интернет страница и осигурява наблюдение и контрол върху нейното съдържание в съответствие с принципите на училищната политика.
  6. Осигурява ефективен постоянен контрол по спазване на правилата за работа на учениците в училищната мрежа и Интернет.
  7. Осигурява здравословни и безопасни условия на труд на работните места в съответствие с нормативните изисквания.
  8. Осигурява при техническа възможност трафика, осъществяван чрез училищната мрежа.
  9. Информира учениците, че трафикът се следи и при констатирани нарушения може да бъде установено лицето, което ги е извършило.
  10. Уведомява родителите за предприетите от ръководството мерки за осигуряване на безопасен и контролиран интернет достъп в училище.
  11. Уведомява незабавно компетентните органи при констатиране на незаконно съдържание в училищната мрежа и Интернет.
  12. Организира в началото на всяка учебна година запознаване на учениците и родителите с училищните правила за безопасна работа в мрежата.
  13. Осигурява отговорно лице, което да изпълнява функциите на системен оператор /администратор/.
  14. Предприема мерки за реализиране на отговорността на виновните лица при констатирани нарушения на тези правила.
- /2/ Директорът може да възлага изпълнението на задълженията си по ал 1, т. 5,6,7,9 и 10 и 11 на други служители от училището.

В. ПРАВОМОЩИЯ НА УЧИТЕЛИТЕ И СИСТЕМНИЯ АДМИНИСТРАТОР

153. Учителите са длъжни да:

1. Разясняват правилата за безопасно и отговорно поведение при работа в училищната мрежа и Интернет.
2. Използват възможностите на Интернет за обогатяване и разширяване на учебната дейност като възлагат на учениците конкретни проучвания, предоставят списък с подходящи интернет адреси и др.
3. Осъществяват непрекъснато наблюдение и контрол върху работата на учениците в училищната мрежа и в Интернет в учебно и в извънучебно време. Удостоверяват регистрацията по чл. 153.
4. Предприемат незабавни мерки за преустановяване на достъпа на учениците до незаконно съдържание в мрежата.
5. Уведомяват незабавно директора на училището при нарушаване на правилата или при установяване на незаконно съдържание в мрежата.

154. Учителите не носят отговорност, ако учениците случайно попаднат на вредно или незаконно съдържание в Интернет.

155. Системният администратор е длъжен да:

1. Осигурява общата безопасност и работоспособност в мрежата
2. Предлага и прилага мерки, ограничаващи достъпа на учениците до вредно или незаконно съдържание в Интернет в съответствие с действащото законодателство на Република България.
3. Извършва периодичен преглед на училищната мрежа за наличие на възможни

заплахи и рискове за сигурността на учениците при работа в Интернет.

4. Следи трафика, осъществяван чрез училищната мрежа.
5. Поддържа и актуализира училищната интернет страница в съответствие с изискванията на училищната политика.
6. Публикува в училищната интернет страница само одобрени от директора материали.
7. Уведомява незабавно директора на училището при нарушаване на правилата или при установяване на незаконно съдържание в мрежата.

Г. ПРАВА И ЗАДЪЛЖЕНИЯ НА УЧЕНИЦИТЕ

156. Учениците имат право на:

1. Учениците, за които е предвидено задължително учебно съдържание по учебните програми, имат равен достъп до училищната компютърна мрежа и в Интернет при спазване на училищната политика.

2. Работа в мрежата във време, съобразено с графика на учебния кабинет, който се утвърждава от директора.
3. Работа в мрежата само под контрола на определените от директора лица.
4. Обучение за компетентно и отговорно поведение в училищната компютърна мрежа и в Интернет.
5. Да бъдат информирани за училищната политика за работа в мрежата.

157. Учениците са длъжни да спазват следните правила за безопасна работа в мрежата:

1. Училищната мрежа и Интернет се използват само за образователни цели.
2. Забранено е използването на мрежата за извършване на стопанска или незаконна дейност.
3. Учениците не трябва да предоставят лична информация за себе си и за своите родители като име, парола, адрес, домашен телефон, месторабота, служебен телефон на родителите, без предварително разрешение от тях.
4. Не се разрешава изпращане или публикуване на снимки на ученици или на техни близки, без предварително съгласие на родителите.
5. Учениците не трябва да приемат срещи с лица, с които са се запознали в Интернет, освен след съгласието на родителите.
6. Учениците са длъжни да информират незабавно лицето, под чието наблюдение и контрол работят, когато попаднат на материали, които ги карат да се чувстват неудобно или на материали с вредно или незаконно съдържание като порнография, проповядване на насилие и тероризъм, етническа и религиозна нетолерантност, търговия с наркотици, хазарт и др.
7. Учениците не трябва да изпращат или да отговарят на съобщения, които са обидни, заплашващи или неприлични.
8. Учениците не трябва да отварят приложения на електронна поща, получена от непознат подател.
9. Забранено е изпращането на анонимни или верижни съобщения.
10. Забранено е извършването на дейност, която застрашава целостта на училищната компютърна мрежа или атакува други системи.
11. Забранява се използването на чуждо потребителско име, парола и електронна поща.
12. Учениците не трябва да предоставят неверни данни за себе си.
13. Забранено е използването на нелицензиран софтуер, на авторски материали без разрешение, както и всяка друга дейност, която нарушава авторските права.

14. При работа в мрежата учениците трябва да уважават правата на другите и да пазят доброто име на училището.

Д. ПРАВА И ЗАДЪЛЖЕНИЯ НА РОДИТЕЛИТЕ

158. Родителите имат право:

1. Да бъдат информирани за училищната политика за безопасна работа в мрежата.
2. Да участват със свои предложения в определянето на насоките и мерките за безопасно използване на Интернет в училище.
3. Да получават информация за рисковете и заплахите за безопасността на техните деца при работа в Интернет в училище и в къщи.
4. Да бъдат своевременно информирани и да участват съвместно с училищното ръководство при разрешаване на всеки конкретен проблем, свързан с нарушаване на правилата от страна на техните деца.
5. Да сигнализират в училището, когато получат информация за нарушения по чл.

159. В началото на всяка учебна година родителите се запознават с училищните правила за безопасна работа в училищната мрежа и в Интернет, което удостоверяват с подписа си.

Е. ОТГОВОРНОСТ

160./1/ При нарушаване на разпоредбите на този правилник директорът и учителите носят отговорност по Кодекса на труда.

/2/ При нарушаване разпоредбите на този правилник системният администратор, в зависимост от правоотношенията му с училището, носи дисциплинарна или гражданска отговорност.

/3/ При нарушаване разпоредбите на този правилник на учениците могат да се налагат наказанията, предвидени чл. 199 ал. 1, от Закона за предучилищното и училищното образование. Наказанията се прилагат при условията и по реда, предвидени в ЗПУО.

161. Независимо от отговорността по чл. 161 на настоящия правилник, при нарушения, които представляват престъпления, административни нарушения или причиняват вреда, директорът не носи съответната наказателна, административна или гражданска отговорност.

РАЗДЕЛ VI.

ИЗВЪНУЧИЛИЩНА ДЕЙНОСТ

162. Екскурзии и походи с ученици извън града да се провеждат, съгласно чл.15 и чл.15а от Наредба №10/01.09.2016 г. за организацията и дейностите в училищното образование и след провеждане на инструктаж. Същият да се вписва в Книгата за инструктаж.

РАЗДЕЛ VII.

ДЕЙНОСТИ В СЛУЧАИ НА ПОЖАР, АВАРИИ ИЛИ ПРИРОДНИ БЕДСТВИЯ

163. Дейностите, отговорните лица и мероприятията се указват в училищния план за действие при бедствия, аварии, катастрофи и пожари.

164. При земетресение е необходимо:

- Да се запази спокойствие, да не се допуска паника и да се действа организирано.
- Да се заеме най-безопасното от срутване място, като се застане до една от външните стени или във вътрешния коридор, далече от прозорците и външните стени на сградата.
- След преминаване на първия трясък да се напусне сградата бързо, без паника и се отдалечи от нея на разстояние, равно най-малко на височината и.

165. При възникване на пожар е необходимо:

- Незабавно да се уведомят органите на противопожарната охрана на тел: 160 или 112
- Да се прекъсне токозахранването
- Да се вземат спешни мерки за локализиране на пожара - вода, пожарогасители, подръчни средства
- В зависимост от причината на пожара да се запази самообладание и бързо без паника се напусне горящата сграда, като се внимава от падащи предмети и срутвания

ГЛАВА ТРЕТА

ИНСТРУКТАЖ И ОБУЧЕНИЕ ПО БЕЗОПАСНОСТ И ХИГИЕНА НА ТРУДА И ПРОТИВОПОЖАРНАТА ОХРАНА

А. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

166. Всеки ученик при постъпването си да се инструктира подробно за безопасността и хигиената на труда и противопожарната охрана.

167. Установяват се следните видове инструктажи по-правилата на безопасността, хигиената на труда и противопожарната охрана.

а/ встъпителен /начален/ инструктаж

б/ периодичен инструктаж

в/ ежедневен инструктаж

г/ извънреден инструктаж

168. Всеки ученик да премине обучение по безопасност и хигиена на труда и противопожарна охрана.

Б. НАЧАЛЕН ИНСТРУКТАЖ

169. Началният инструктаж по безопасността и хигиената на труда и противопожарната охрана да се извършва до края на месец септември на всяка учебна година с всички новоприети ученици, а през останалото време с всички новодошли ученици, от лице, определено със заповед на директора.

170. Начален инструктаж се извършва по физическа култура и спорт, информатика и информационни технологии и по учебни и производствени практики от учители, определени със заповед на директора.

171. Началният инструктаж да се извършва по програма, утвърдена от директора на училището, съгласувана с инспектиращите органи. Програмата се изменя и допълва в зависимост от измененията или характера на работа.

172. Началният инструктаж да се извършва индивидуално или групово.

173. Преминалите начален инструктаж учащи се вписват в Книга за начален инструктаж.

В. ПЕРИОДИЧЕН ИНСТРУКТАЖ

174. Периодичният инструктаж се провежда един път през учебната година, съгласно Наредба РД-07-2/16.12.2009 год. за работници и служители, а за ученици – два пъти в годината:

- със започване на първия учебен срок
- със започване на втория учебен срок

175. Периодичният инструктаж да се извършва от учителите - специалисти и класните ръководители.

176. Проведеният инструктаж да се вписва в Книгата за периодичен инструктаж.

177. При смяна на работното място и при провеждане на учебната и производствената практика в базовите обекти да се провежда инструктаж за безопасна работа на съответното място от учителите специалисти и се вписва в Книгата за периодичен инструктаж.

Г. ЕЖЕДНЕВЕН ИНСТРУКТАЖ

178. При провеждане на учебните практики да се обръща внимание върху изискванията по безопасността на труда и противопожарната охрана за всяко работно място.

Д. ИЗВЪНРЕДЕН ИНСТРУКТАЖ

179. Извършва се съгласно разпореждането на издалия заповедта за провеждане на извънреден инструктаж.

Е. ОБУЧЕНИЕ ПО БЕЗОПАСНОСТ И ХИГИЕНА НА ТРУДА И ПРОТИВОПОЖАРНА ОХРАНА

180. След началния инструктаж учащите се да преминават обучение по безопасност и хигиена на труда и противопожарна охрана по определена програма, утвърдена от директора на училището.

181. Обучението се извършва ежегодно.

182. Резултатите от обучението да се установяват с разработен тест.

183. Първоначалното обучение на учениците се извършва от учителите специалисти и класните ръководители.

184. Обучението да се регистрира в Протокол.

ГЛАВА ЧЕТВЪРТА ТРУДОВИ ЗЛОПОЛУКИ

185. Трудови злополуки са всички травматични увреждания, станали през време, във връзка или по повод на производственото обучение, както и всяко увреждане на здравното състояние, ако са довели до временна нетрудоспособност, инвалидност или смърт на ученика.

186. Като трудови злополуки се класифицират и професионалните заболявания.

187. За трудови се считат и злополуките, станали през време на каквато и да е работа, извършвана от ученика по нареждане и със знанието на ръководството, както и работа,

извършвана без нареждане и знание на ръководството, но в интерес на училището.

188. За трудови се считат и злополуките, станали през време на почивки прекарани в района на училището и работилниците.

189. Към трудови се приравняват и злополуки станали:

- При отиване или връщане от производствено обучение
- При участие в организирани физкултурни тренировки и състезания
- При спасяване на човешки живот
- При участие в спасителни мероприятия, наложени от природни бедствия, пожари и други подобни.

190. Трудовата злополука, причинила загуба на трудоспособност един или повече дни се установява от Директора на училището с Акт за трудова злополука, в срок от 3 дни след като е станала, а професионалното заболяване - в тридневен срок от деня на неговото констатиране.

191. Актове за трудови злополуки се съставят в 5 екземпляра, регистрират се в Актовата книга на училището и се изпраща по един екземпляр на:

- Областната инспекция по труда
- Районната прокуратура
- На пострадалия или родителите му
- Националният осигурителен институт
- Един екземпляр се съхранява в архива на училището

192. Отговорност за спазване на Правилника за регистриране и отчитане на трудовите злополуки носи зам.-директор по учебно-производствената дейност на училището.

ГЛАВА ПЕТА ДОЛЕКАРСКА ПОМОЩ

193. При удар от електрически ток пострадалият да се освобождава от въздействието на ел.ток посредством изключване на тока от най-близкия прекъсвач. Ако това е невъзможно пострадалият да се издърпа от токово действащата част с помощта на сух дървен предмет. До идването на медицинска помощ, ако пострадалият е в пълно съзнание и със запазени дихателни сърдечни дейности, той да се отвежда на страна и се оставя да лежи в пълен покой. Когато пострадалият няма видими признаци за живот, той да се поставя по гръб и се предприемат съживителни мероприятия чрез изкуствено дишане и изкуствено кръвообращение.

194. При дълбокопорезна рана, ако има силно кървене, ръката се пристяга над раната, промива се с кислородна вода, прави се превръзка с риванол и се изпраща в най-близкото здравно заведение.

195. При отравяния болния се изнася на чист въздух, натрива се във вода. разкопчават му се дрехите и се търси медицинска помощ.

196. При ухапване от насекомо, мястото се натрива с амоняк или разреден оцет, а след това се прави студен компрес с вода.

Изготвили:

Комисия:

1. Марта Костадинова – ЗДУПД
2. Цветана Маринова - ЗДУД
3. Габриела Григорова – старши учител
4. Емилия Първанова - председател на СБУ към КНСБ
5. Анатоли Андреев – председател на СО към КТ „Подкрепа“